

Monhart V. Hypertenze a ledviny. 2. rozšířené a přepracované vydání. Praha: Triton 2007. 207 stran. ISBN 978-80-7387-002-7.

Profesor Monhart, který se dlouhodobě zajímá vztahem mezi ledvinami a hypertenzí, připravil nyní pro nakladatelství Triton 2. vydání své velmi úspěšné monografie Hypertenze a ledviny. Jde o poměrně rozsáhlý text s ilustrativními přílohami rozdělený do 11 kapitol.

První, velmi čtivě napsaná kapitola, se zabývá historií vztahů mezi hypertenzí a ledvinami a v této oblasti navazuje na citovanou velmi pěknou monografii profesora Widimského. Důležitá je i zmínka o profesoru Brodovi, který byl v oblasti vztahu hypertenze a ledviny světově uznávaným expertem. Patofyziologické kapitoly (2.–4.) jsou napsány velmi přehledně a srozumitelně i pro čtenáře, který se touto problematikou dlouhodobě nezabývá, což je jistě velmi důležité vzhledem k potřebě orientovat připravovanou monografii i na praktické lékaře, internisty či diabetology. Kapitola 5. se zabývá sekundární hypertenzí a její prevalencí. Kapitola 6. je věnována renoparenchymatózní hypertenzi. Vychází z nové klasifikaci chronického onemocnění ledvin a údaje o prevalenci vychází vesměs z recentních publikací, které na tuto novou klasifikaci navázaly.

Vedle kapitol věnovaných patofyziologii a diagnostice vidím jako prakticky velmi cennou podkapitolu nazvanou Rozsah vyšetření nemocných s arteriální hypertenzí k odhalení sekundární (renální) hypertenze, která vychází ze zcela recentních evropských hypertenzních doporučení a rovněž navazuje na klasifikaci chronického onemocnění ledvin a zdůrazňuje potřebu odhadu renální funkce.

Prakticky důležitá je kapitola 6.6., věnovaná léčbě renoparenchymatózní hypertenze. Cenné a ne vždy snadno dostupné jsou údaje o dávkování antihypertenziv u pacientů s chronickou renální insuficiencí. Velmi užitečná jsou i doporučení vhodných kombinací antihypertenziv.

Kapitola 7. se zabývá renovaskulární hypertenzí, resp. renovaskulárním onemocněním. Kapitola je opět orientována velmi prakticky a jejím vrcholem je kapitola Aktuální otázky diagnostiky a léčby renovaskulární hypertenze. Příkladem velmi pečlivé práce autora a toho, že 2. vydání není kopií 1. vydání, je zapracování velmi současných informací např. o toxicitě gadolinia. Velkým přínosem monografie je také otevřenost k nevyjasněným problémům. Autor netvrdí apodikticky, že se má dělat to, nebo ono, otevřeně konstatuje, že na některé otázky nemáme uspokojivou odpověď a staví vedle sebe důvody pro a proti (např. screening renovaskulárního onemocnění u srdeční katetrizace, susp. stenóza renální tepny u dialyzovaného pacienta).

Kapitola 8. je věnována hypertenzi u terminálního selhání ledvin léčeného dialýzou. Toto velmi obtížné téma je opět pojednáno s velkou suverenitou s tím, že problematické aspekty (kdy měřit TK, jaký má být cílový TK, hemodialýza vs peritoneální dialýza) jsou zdůrazněny, rozebrány a diskutovány, nikoli zakrývány, jak tomu bohužel v některých publikacích bývá.

Kapitola 9. se zabývá hypertenzí po transplantaci ledviny, jejího vlivu na přetrvávající zvýšenou kardiovaskulární mortalitu a na vývoj renální funkce po transplantaci ledviny.

Velmi důležitá a rozsáhlá 10. kapitola se zabývá vlivem hypertenze na progresi chronické renální insuficience. Kromě patogenetických aspektů je velká pozornost věnována klinickým datům, která jsou postupně probrána samostatně u diabetiků a pacientů s nediabetickým onemocněním ledvin. Velmi podrobně a přitom výstižně a srozumitelně jsou probrány všechny významné, a to i velmi recentní (publikované v roce 2007) klinické studie a z nich vyplývající závěry. Autor obecně věnuje velkou pozornost českým autorům, ale i mě potěšila citace naší práce s telmisartanem. Kapitola 10. je vrcholem celé monografie a přináší vynikající shrnutí klinicky relevantních informací.

Poslední, 11. kapitola, velmi nekonvenčně a nově napsaná, je věnována vaskulární nefroskleróze a ischemické nefropatii.

Celkově se jedná, dle mého názoru, o vynikající monografii, která velmi úspěšně spojuje orientaci na širší čtenářskou obec se zařazením nejnovějších patofyziologických konceptů a diagnostických a léčebných postupů. Prezentovaná data jsou velmi dobře dokumentována s velkým (ale nikoli příliš velkým) počtem relevantních a recentních citací. Rovněž tabulky a obrázky, které dobře doplňují přehledně členěný text, jsou na velmi dobré úrovni.

prof. MUDr. Vladimír Tesař, DrSc.

www.vfn.cz

e-mail: vladimir.tesar@lf1.cuni.cz

Doručeno do redakce: 14. 11. 2007